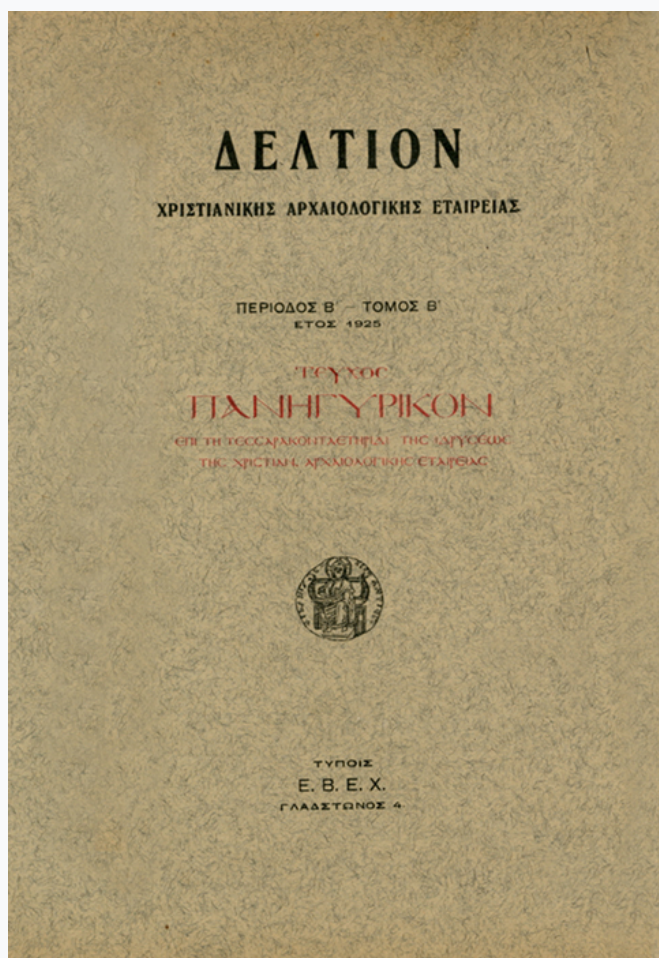

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 2, Αρ. 1-2 (1925)

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1925), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'. Πανηγυρικόν επί τη τεσσαρακονταετηρίδι της ιδρύσεως της Χ.Α.Ε.

Βυζαντινά γράμματα της εν Άθω Ιεράς Μονής του Φιλοθέου. Αφιερωτήριο γράμμα Θεοδώρας Παλαιολογίνης της Φιλανθρωπηνής του έτους 6885 (1376)

Μιχαήλ ΓΟΥΔΑΣ

doi: [10.12681/dchae.1295](https://doi.org/10.12681/dchae.1295)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΓΟΥΔΑΣ Μ. (2013). Βυζαντινά γράμματα της εν Άθω Ιεράς Μονής του Φιλοθέου. Αφιερωτήριο γράμμα Θεοδώρας Παλαιολογίνης της Φιλανθρωπηνής του έτους 6885 (1376). *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 2(1-2), 3-17. <https://doi.org/10.12681/dchae.1295>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βυζαντινά γράμματα της εν Ἀθῶν Ιερᾶς Μονῆς του
Φιλοθέου. Αφιερωτήριον γράμμα Θεοδώρας
Παλαιολογίνης της Φιλανθρωπηνῆς του ἔτους 6885
(1376)

Μιχαήλ ΓΟΥΔΑΣ

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1925), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'.
Πανηγυρικόν επί τη τεσσαρακονταετηρίδι της ιδρύσεως
της Χ.Α.Ε. • Σελ. 3-17

ΑΘΗΝΑ 1925

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΩΙ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

ΑΦΙΕΡΩΤΗΡΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑ
ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΙΝΗΣ ΤΗΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗΝΗΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 6885 (1376)

Υ Π Ο
ΜΙΧΑΗΛ ΓΟΥΔΑ

Ἡμέραν τινὰ ἐκ τῶν τῆς μακρῆς διαμονῆς μου εἰς τὸν λιμένα τοῦ Μούδρου κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, Φιλοθεΐτης καλόγηρος ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ εἰς ἐν ἐκ τῶν ἐν Λήμνῳ μετοχίων ἢ κτημάτων αὐτῆς, μὲ ἐπεσκέφθη ἐπὶ τοῦ τορπιλλοβόλου «Κανάρης», τὸ ὁποῖον ἐκυβέρνηων κατ' ἀμφοτέρους τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους.

Κατὰ τὴν συνομιλίαν μας περιστραφεῖσαν εἰς πληροφορίας, ὡς τῷ ἐζήτουν περὶ τῶν σφωζομένων ἐν τῇ Μονῇ βυζαντιακῶν μνημείων, μοῦ ἐπέδειξεν ὁ ἐπισκέπτης μου γράμματά τινα ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς Μονῆς, τὰ ὁποῖα ἀγνοῶ διὰ ποῖον λόγον ἔφερε μέσα εἰς τὴν καλογηρικὴν τοῦ πῆραν.

Τὰ γράμματα ταῦτα ἦσαν τρία τὸν ἀριθμόν, καὶ τὰ μὲν δύο ἐκ τούτων ἦσαν πρωτότυπα ἐπὶ μεμβράνης γεγραμμένα, τὸ δὲ τρίτον, ἐπὶ χάρτου γεγραμμένον, μοῦ ἐφάνη ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης καὶ προχείρου αὐτοῦ ἐξετάσεως ὡς ἀντίγραφον, ὑπάρχοντος ἢ προϋπάρχοντος πρωτοτύπου, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα μεταγενεστέρως γειόμενα ὑπὸ καλλιγράφων καλογήρων εὗρηται πολλαπλᾷ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν Ἀγιορειτικῶν Μονῶν.

Ἦσαν δὲ τὰ γράμματα ταῦτα κατὰ σειρὰν τῆς χρονολογίας ἀπολύσεως αὐτῶν τὰ ἑξῆς :

1ον.—Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ Βασιλέως τῆς Σερβίας Στεφάνου Δουσάν Οὔρεση τοῦ Δ', ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τῆς ιδ' ἰνδικτιῶνος τοῦ ἔτους 6854 (=1346 μ. Χ.). Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἦτο τὸ σημειωθὲν ἀνωτέρω ἀντίγραφον ἐπὶ χάρτου.

2ον.—Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ε' τοῦ Παλαιολόγου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ ἔτους 6863 (=1355 μ. Χ.)· τοῦτο ἦτο ἐπὶ μεμβράνης γεγραμμένον, ἔφερε δ' ἀκόμη ἀνηρτημένην ὑπ' αὐτὸ τὴν χρυσὴν βοῦλλαν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου.

3ον.—Ἀφιερωτήριον γράμμα γενόμενον κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τῆς ιε' ἰνδικτιῶνος τοῦ ἔτους 6885 (=1376) ὑπὸ τῆς Θεοδώρας Παλαιολογίνης τῆς Φιλανθρωπηνῆς.

Αἱ περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας εὗρισκόμεν τότε, δὲν μοῦ ἐπέτρεπον νὰ συμπεράνω ἐπὶ τῶν ἐπιδειχθέντων μοι γραμμάτων τίποτε περισσότερον ἀπὸ ὅσα ἀνωτέρω περὶ αὐτῶν γράφω. Μοῦ ἐπεδείχθησαν ἐν ἀκμάζοντι ἔτι τότε τῷ πρώτῳ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, εἰς τὸ γραφεῖόν μου, τὸ ἐπὶ τοῦ τορπιλλοβόλου «Κανάρης», μακρὰν τῆς βιβλιοθήκης μου καὶ μακρὰν παντὸς σχετικοῦ βοηθήματος. Εὐτυχῶς εἶχον ἐπὶ τοῦ πλοίου τὸ χρησιμώτερον τῶν βοηθημάτων διὰ ταιούτας περιστάσεις, τὴν φωτογραφικὴν μου μηχανήν, ὑπὸ τὸν φακὸν τῆς ὁποίας ἐξετέθησαν ἀλληλοδιαδόχως τὰ βυζαντιακὰ γράμματα τοῦ Φιλοθέϊτου καλογήρου καὶ ἀπετυπώθησαν εἰς φωτογραφικὰς πλάκας, τὰς ὁποίας ἀπεκόμισα ἐνταῦθα μετὰ τὸ πέρασ τῶν πολέμων.

* * *

Τῆς ἐν Ἀθῶν ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Φιλοθέου ἀρχειακὰ γράμματα ἐδημοσίευσαν κατὰ τὸ ἔτος 1913, δηλαδὴ διαρκούντος τοῦ βαλκανικοῦ πολέμου, οἱ κ. κ. W. Regel, E. Kurtz καὶ B. Korablev ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει, παραρτήματι τοῦ 4ου τεύχους XX τόμου τῶν «Βυζαντινῶν Χρονικῶν» τῆς Περουπόλεως, ὑπὸ τὸν τίτλον «Actes de l'Athos.—VI Actes de Philothée». Τὸ τεῦχος τοῦτο, ἀποτελούμενον ἐκ σελίδων 50 περιέχει μετὰ βραχὺν τῶν ἐκδοτῶν πρόλογον, γαλλιστὶ γεγραμμένον, δέκα καὶ τέσσαρα βυζαντιακὰ γράμματα ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς μονῆς. Ἡ δημοσίευσις ὅμως αὕτη δὲν ἐπετελέσθη ἐξ ἐργασίας τῶν ἐκδοτῶν ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων τῶν δημοσιευομένων ἐγγράφων, ἀλλ' ὥς πηγαὶ ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπ' αὐτῶν τὰ ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων τούτων,

ἅτινα κατὰ τὸ ἔτος 1845 εἶχεν ἐκπονήσῃ ὁ γνωστὸς ῥώσσος ἐπίσκοπος Πορφύριος Οὐσπένσκη περιελθὼν τὰς μονάς, καὶ αἱ φωτογραφίαι τὰς ὁποίας ἀπεκόμισεν εἰς Πετρούπολιν ἢ κατὰ τὰ ἔτη 1859—1860 ἐργασθεῖσα εἰς τὰς Ἀγιορειτικὰς Μονὰς ῥωσικὴ ἀποστολὴ ὑπὸ τὸν Πέτρον Σεβσσιάνωφ.

Εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο τῶν Φιλοθεϊτικῶν ἐγγράφων ἔχουσι δημοσιευθῇ ὁλόκληρα τὰ δύο ἐκ τῶν ἐγγράφων, τῶν ὁποίων τὰς φωτογραφίας ἀπεκόμισα, ὑπ' ἀριθ. IX καὶ X τῆς συλλογῆς. Τοῦ τρίτου ὁμοῦς ἐγγράφου ἔχει δημοσιευθῇ εἰς τὸ αὐτὸ τεῦχος ὑπ' ἀριθ. XI μόνον μικρὸν ἀπόσπασμα, περιέχον τρεῖς μόλις στίχους, τοὺς 24—26, ἐκ τῶν ὅλων πεντήκοντα καὶ ἑνὸς τοῦ ἐγγράφου, καὶ τούτους δὲ οὐχὶ ἀπηλλαγμένους σφαλμάτων ἐν τῇ ἀναγνώσει, καθ' ὅσον φαίνεται, μόνον τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο εὗρον οἱ Ῥώσσοι ἐκδότης εἰς τὰς πηγὰς τὰς ὁποίας ἐχρησιμοποίησαν.

Θεωρῶν ἐπομένως τὸ ἐγγράφον τοῦτο ὡς ἀδημοσίευτον, προβαίνω νῦν εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ πλήρους ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ φωτογραφικοῦ πανομοιοτύπου αὐτοῦ, ὅπερ ἀπεκόμισα, ὅταν μοι ἐπεδείχθη τὸ πρωτότυπον ἐν Μούδρῳ τῆς Αἰήμου ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὸ τότε Φιλοθεῖτου καλογήρου. Εἶναι δὲ τοῦτο τὸ ἀνωτέρω μνημονευόμενον παρ' ἐμοῦ Ἀφιερωτήριον Γράμμα Θεοδώρας Παλαιολογίνης τῆς Φιλανθρωποπηνῆς τοῦ ἔτους 6885 (=1376).

* * *

Τὸ Φιλοθεϊτικὸν τοῦτο ἐγγράφον εὗρηται γεγραμμένον ἐπὶ μεμβράνης ἄριστα κατὰ τὰ λοιπὰ διατηρουμένης, πλην μυθράτου κατὰ τὴν δεξιὰν τῷ ἀναγινώσκοντι πλευρὰν αὐτῆς, οὕτως ὥστε ἐλλείπουσιν ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου αἱ τελευταῖαι λέξεις τῶν πλείστων σχεδὸν ἐκ τῶν πεντήκοντα καὶ δύο στίχων αὐτοῦ. Ἐκ τῶν στίχων τούτων οἱ τεσσαράκοντα πέντε περιέχουσι τὸ κείμενον τοῦ ἐγγράφου, τὴν χρονολογίαν τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Παλαιολογίνης, ἣτις ἀφιεροῖ εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλοθέου χωρίον τι, εἰς τὸν κάμπον τῶν Σερρῶν κείμενον, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν πολέμῳ πεσόντος ἀνεψιοῦ αὐτῆς Ἀλεξίου Παλαιολόγου. Τὸ ἀφιερούμενον χωρίον ἀναφερόμενον τρίς ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἀναγράφεται ἐν μὲν τῷ στίχῳ 25

Μερζιτζικον, ἐν δὲ τοῖς στίχοις 29 καὶ 35 *Μπερζιτζικον* (1). Οἱ τελευταῖοι στίχοι τοῦ ἔγγράφου ὑπ' ἀριθ. 46—51 περιέχουσι τὰς ὑπογραφὰς ἑξ βυζαντινῶν ἀρχόντων ἢ πολιτῶν, ἐπιμαρτυρούντων τὸ περιεχόμενον τοῦ ἔγγράφου ἢ τὴν πρᾶξιν τῆς ἀφιερώσεως (2). Πρὸ τῆς τελευταίας μάλιστα, ἣτις εἶνε καὶ ἀπολύτως δυσανάγνωστος, ἐν στίχῳ 51 τοῦ ἔγγράφου, σημειοῖ ὁ ὑπογράφας ὅτι ὑπέγραψε τὸ γράμμα προ-σταῖει τῆς θείας τοῦ βασιλέως, τουτέστι τῆς ἀφιερωτρίας Θεοδώρας Παλαιολογίνης, μαρτυρίας ἔνεκεν.

Οἱ δέκα καὶ ἑπτὰ πρῶτοι στίχοι τοῦ ἔγγράφου ἀποτελοῦσι τὸ προοίμιον αὐτοῦ, ὡς εἴθιστο εἰς πάντα τὰ ἀνάλογα ἔγγραφα τῶν χιόνων ἐκείνων, ἀπὸ δὲ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου στίχου ἀρχεται ἡ ἀφήγησις τῆς αἰτίας, δι' ἣν ἐγένετο ἡ ἀφιέρωσις τοῦ χωρίου εἰς τὴν Μονήν.

Κατὰ τὸ περιεχόμενον δὲ τοῦ ἔγγράφου ἡ ἀφιερουσα Θεοδώρα Παλαιολογίνα ἢ Φιλανθρωπηὴ θυγάτηρ τοῦ πάππου τοῦ Βασιλέως (στ. 27—28), ἀφ' οὗ μετὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, πατρὸς τοῦ ἐν τῷ ἔγγράφῳ ἀναφερομένου ἀνεψιοῦ τῆς Ἀλεξίου (στ. 20), ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς καὶ κηδεμονίας τοῦ νεαροῦ ὄρφανου (στ. 21—22), κατέστη τέλος καὶ τῶν τέκνων τούτου, δηλαδὴ τῶν ἑαυτῆς μικρανεψιῶν, κηδεμῶν καὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν ἐπίτροπος (στ. 19), ἀφ' ἧς ὁ πατὴρ αὐτῶν καὶ ἀνεψιὸς τῆς Ἀλέξιος ὁ Παλαιολόγος ἔπεσεν ἐν πολέμῳ (στ. 17—18). Ὑπὸ τὴν ιδιότητα δὲ αὐτῆς ταύτην τῆς κηδεμόνος τῶν μικρανεψιῶν καὶ ἐπιτρόπου τῆς περιουσίας τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτῆς Ἀλεξίου ἀφιεροῖ ἐκ τῆς πε-

(1) Ὑπὸ τῶν ῥώσων ἐκδοτῶν τοῦ μικροῦ ἀποσπάσματος τοῦ ἔγγράφου τὸ χωρίον ἀναφέρεται μὲ τὸ ὄνομα *Μπερζιτζικον* ἐκ κακῆς ἀναγνώσεως, ἡ δὲ λέξις *χωρίον* ἔχει ἀναγνωσθῆ *μόριον*. Βλ. Actes de Philothée p. 33.

(2) Ὑπὸ τῶν ῥώσων ἐκδοτῶν ἀναφέρεται ὅτι τὸ ἔγγραφον ἦτο ὑπογεγραμμένον ὑπὸ ὀκτὼ αὐτοκρατορικῶν ὑπαλλήλων, ὧν ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκη σημειοῖ τοὺς τρεῖς, ὧν τὸς ὑπογραφὰς δημοσιεύουσιν, κάκιστα ἀνεγνώσμενος μάλιστα. Οὕτω ἡ ἐν στίχῳ 49 ὑπογραφή ἔχει ἀναγνωθῆ Δούκας Μαχωνέος, ἐνῶ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἔγγράφῳ ἡ μὲν λέξις Δούκας ἀναγινώσκεται σαφῶς, ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις Μαχωνέος ἀσφαλῶς εἶνε ἐσφαλμένη Ἡ ἐν στίχῳ 48 ὑπογραφή ἔχει ἀναγνωσθῆ Κομνηνός ὁ Βραγιάσιος, ἐν ᾧ ἡ ὀρθὴ ἀνάγνωσις τῆς μὲν πρώτης λέξεως τῆς ὑπογραφῆς εἶνε Κωνσταντῖνος, τὸ δὲ Βραγιάσιος εἶνε ἐντελῶς φανταστικὴ ἀνάγνωσις τῆς δυσαναγνώστου ἀπολύτως δευτέρας τῆς ὑπογραφῆς λέξεως. Ἡ ἐν στίχῳ 50 ὑπογραφή ἔχει ἀναγινωσθῆ Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος, ἐν ᾧ ἡ ὀρθὴ ἀνάγνωσις τῆς ὑπογραφῆς εἶνε Ἀνδρόνικος ὁ Ταρχανειώτης. Βλ. Actes de Philothée p. 33.

ριουσίας αὐτοῦ τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν χωρίον Μπερτζιτζικον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλοθέου, ἥτις καὶ πρότερον δυνάμει τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς αὐτῆς, πάππου δὲ τοῦ Ἀλεξίου, εἶχεν ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου εἰσόδημα ἐτήσιον δέκα ὑπερπύρων (στ. 27—33).

Τοιοῦτον κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ τὸ σήμερον δημοσιευόμενον ἔγγραφον τοῦ ἀρχείου τῆς Μονῆς Φιλοθέου.

Τίς εἶνε ὁμῶς ἡ ἀφιερῶσα καὶ ὑπογράφουσα τὸ ἔγγραφον τοῦτο Θεοδώρα ἡ Παλαιολογίνα ;

Οἱ ῥῶσσοι ἐκδόται, οἵτινες εἶχον ὑπ' ὄψει μόνον τὸ ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθὲν ἀπόσπασμα, τὸ περιέχον τοὺς στίχους 24—26 τοῦ ἔγγραφου, ἀναφέρουσιν αὐτὴν ἀπλῶς χωρὶς νὰ ἐρευνῶσι τὰ κατ' αὐτήν· μάλιστα δὲ οὐδὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς κἀν σημειοῦσιν ἐπακριβῶς, καθ' ὅσον ὁμιλοῦσι ἐν τῇ ἐπικεφαλίδι τοῦ δημοσιευομένου ἀποσπάσματος περὶ τινος Théodora Paléologue (1), ἐνῶ εἰς τὸ ἔγγραφον αὕτη ὑπογράφεται Θεοδώρα Παλαιολογίνα ἡ Φιλανθρωπηνὴ (στ. 45), ἐξ οὗ δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι αὕτη ἦτο σύζυγος Φιλανθρωπηνοῦ τινος, ἐκ τῶν τῆς γνωστῆς μεγάλης βυζαντιακῆς οἰκογενείας, ἐξ ἧς κατήγοντο καὶ ὁ ἐπὶ Μιχαὴλ Η' μέγας δοῦξ τοῦ στόλου Ἀλέξιος Φιλανθρωπηνός, καὶ οἱ ἰδρῦσαντες τὴν ἐπὶ τῆς νήσου τῆς λίμνης τῶν Ἰωαννίνων Μονὴν καὶ φιλοσοφικὴν σχολὴν τῶν Φιλανθρωπηνῶν, καὶ ὁ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀλώσεως ἀναφερόμενος ἐπίσης Ἀλέξιος ὁ Φιλανθρωπηνός, ὁ ἀποσταλεὶς εἰς Πελοπόννησον κατὰ τὸ ἔτος 1450, ὅπως ἀναγγείλῃ εἰς τὸν τότε Δεσπότην Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον τὴν ἐκλογὴν του ὡς διαδόχου τοῦ ἀποβιώσαντος ἀδελφοῦ του Ἰωάννου τοῦ Ζ'.

Κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀφιερῶτηρίου γράμματος (1376 μ. Χ.), περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος, κατεῖχε τὸν αὐτοκρατορικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ὁ Ἰωάννης Ε' Παλαιολόγος, ὅστις διεδέχθη τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀνδρόνικον Γ' (τὸν νέον) τῷ 1341, ἦρξε δ' ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ πενθεροῦ του Ἰωάννου Σ' τοῦ Καντακουζηνοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1341 μέχρι τοῦ ἔτους 1355. Ἡ ἀναφερομένη ἐπομένως θεία τοῦ βασιλέως ἐν στίχῳ 51 τοῦ ἔγγραφου πρέπει νὰ εἶνε ἡ Θεοδώρα, ἡ ἐτέρα τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἀνδρονίκου Γ' καὶ θυγάτηρ τοῦ Μιχαὴλ Θ' τοῦ Παλαιολόγου. Ἀλλ' ἡ Παλαιολογίνα αὕτη ἐκ τῶν βυζαντιακῶν

---

(1) Actes de Philothée p. 33.

πηγῶν εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐνυμφεύθη δις μετὰ βουλγάρων ἀλληλοδιαδόχως βασιλέων, τὸ πρῶτον μὲν μετὰ τοῦ Σφεντισθλάβου, εἶτα δὲ μετὰ τοῦ Μιχαήλ Στρασκιμίρου, καὶ ὅτι χρηρεύασα τέλος καὶ ἀπὸ τοῦ δευτέρου τούτου βουλγάρου αὐτῆς συζύγου ἐν ἔτει 1365, ἐπανήλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔλαβε τὸ μοναχικὸν σχῆμα μετονομασθεῖσα Θεοδοσία⁽¹⁾. Ὡστε διὰ τὰ εἶνε ἡ Παλαιολογίνα τοῦ ἀφιερωτηρίου γράμματος ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Μιχαήλ Θ' Θεοδώραν καὶ τὰ δινηθῶμεν τὰ συμβιβάσωμεν τὰς περὶ αὐτῆς πληροφορίας τῶν βυζαντινῶν ἱστορικῶν πρὸς τὸ ἡμέτερον ἔγγραφον, περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος, πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δευτέρου αὐτῆς βουλγάρου συζύγου τοῦ Μιχαήλ Στρασκιμίρου ἦλθεν αὕτη εἰς τρίτον γάμον μετὰ τινος Φιλανθρωπηνοῦ καὶ ὅτι αὕτη ἐγένετο μοναχή, μετονομασθεῖσα εἰς Θεοδοσίαν, πάντως ὕστερον ἀπὸ τρίτην αὐτῆς χηρείαν, πρέπει δὲ ν' ἀναγάγωμεν τὸ τελευταῖον τοῦτο γεγονὸς εἰς χρόνον μεταγενέστερον τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1376, ὅτε τὸ ἀφιερωτήριον γράμμα αὐτῆς ἐγένετο· καθ' ὅσον, ἂν αὕτη εἶχεν ἀποκαρῇ εἰς μοναχὴν πρότερον, δὲν θὰ ὑπεγράφετο μὲ τὸ κατὰ κόσμον ὄνομα αὐτῆς εἰς τὸ πρὸς τὴν Μονὴν ἀφιερωτήριον γράμμα.

Ὅτι ὅμως ἡ ἡμετέρα Παλαιολογίνα ἡ Φιλανθρωπηνὴ εἶνε ἡ ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν ἱστορικῶν ἀναφερομένη ὕστερότοκος θυγάτηρ τοῦ Μιχαήλ Θ' Θεοδώρα, ἀγόμεθα νὰ πιστεύσωμεν καὶ ἐξ ἑτέρων φράσεων τοῦ ἀφιερωτηρίου γράμματος, ἐκτὸς τῆς βεβαιώσεως τοῦ τελευταίου υπογράφοντος· τὸ γράμμα μάρτιρος (στ. 51), ὅστις καλεῖ αὐτὴν θείαν τοῦ βασιλέως. Οὕτω ἐν στ. 26 τοῦ ἐγγράφου ἀφηγεῖται ἡ ἰδία, ὅτι ὁ πατὴρ τῆς ἦτο πάππος τοῦ βασιλέως, δηλ. τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1376 βασιλεύοντος Ἰωάννου Ε', ἐπομένως πατὴρ τῆς πρέπει νὰ ἦτο ὁ Μιχαήλ Θ', πατὴρ τοῦ Ἀνδρονίκου Γ' ἀδελφοῦ τῆς καὶ πάππος τοῦ Ἰωάννου Ε' ἀνεψιοῦ τῆς.

Ποῖος ὅμως εἶνε ὁ ἐν πολέμῳ πεσὼν ἀνεψιὸς τῆς Ἀλέξιος ὁ Παλαιολόγος;

Ἄν ταυτίσωμεν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας συλλογισμούς, τὴν ἡμετέραν Παλαιολογίναν, πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Μιχαήλ Θ' Θεοδώ-

(1) Ἰωάν. Καντακ. ἔκδ. Βόν. τ. I. σ. 108.—τ. II. σ. 222.—Νικηφ. Γρηγ. ἔκδ. Βόν. τ. I. σ. 283, 390.—Γεώργ. Φραντζ. ἔκδ. Βόν. σ. 33.

ραν, ὁ ἀνεμιὸς τῆς οὗτος Ἀλέξιος πρέπει νὰ εἶνε υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Μανουὴλ Παλαιολόγου τοῦ Δεσπότη, δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ Μιχαὴλ Θ'. Περὶ τοῦ Μανουὴλ δὲ τούτου γνωρίζομεν ἐκ τῶν ἱστορικῶν ὅτι ἀπέθανε νέος φονευθεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀνδρονίκου, τοῦ κατόπιν αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Γ', τῶν φυλαττόντων τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ, πρὸς ἣν ἴσως καὶ ὁ Μανουὴλ διέκειτο ἐρωτικῶς (1). Ὁ πρόωρος μάλιστα θάνατος τοῦ Μανουὴλ τούτου καὶ ὁ τραγικὸς τρόπος, καθ' ὃν οὗτος ἐπῆλθεν, ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ ἐπίσης πρόωρου θανάτου τοῦ πατρὸς των Μιχαὴλ Θ' ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὸ ἔτος 1320, περιπεσόντος εἰς βαρυτάτην ἀσθένειαν ἐκ τῆς θλίψεως του διὰ τὴν ἐν τῇ οἰκογενεῖα του ἀδελφοκτονίαν ταύτην. Τὸ ἐκ τῶν πηγῶν γνωστὸν τραγικὸν τοῦτο ἐπεισόδιον τοῦ οἴκου τῶν Παλαιολόγων, συμπίπτει ἄλλως τε καὶ πρὸς τὰ ἐν στίχοις 20—22 τοῦ ἀφιερωτηρίου γράμματος ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Θεοδώρας ἱστορούμενα, καθ' ἃ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς πατὴρ δὲ τοῦ Ἀλέξιου, τὸ κοινὸν ἀπέδωκε χρεῶν κομιδῇ νέος, ἀφείδς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξιον ἄωρον ὄντα πάνυ τῇ ἡλικίᾳ, διότι ὄντως ὁ Μανουὴλ Παλαιολόγος νέος ἔτι ὢν ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν φυλάκων τῆς ἐρωμένης τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀνδρονίκου.

Ὡστε ἡ ὑπογραφομένη ἐν τῷ ἀφιερωτηρίῳ ἐγγράφῳ Θεοδώρα Παλαιολογίνα ἡ Φιλανθρωπηνή, μεθ' ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, εἶνε ἡ γνωστὴ θυγάτηρ τοῦ Μιχαὴλ Θ' Θεοδώρα ἐλθοῦσα, ὡς ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου φαίνεται, καὶ εἰς τρίτον γάμον πρὸς τινὰ τῶν Φιλανθρωπινῶν, ὁ δὲ ἀνεμιὸς αὐτῆς Ἀλέξιος εἶνε υἱὸς τοῦ Δεσπότη Μανουὴλ Παλαιολόγου. Τὴν ὑπαρξίν μάλιστα τοῦ Ἀλέξιου τούτου Παλαιολόγου καὶ τὸν κατὰ τινὰ πόλεμον θάνατον αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἤδη ἀπὸ τοῦ ἀφιερωτηρίου γράμματος πληροφορούμεθα, οὐδεμίαν ἄλλην περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς ζωῆς του ἔχοντες ἀπὸ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν πηγῶν πληροφορίαν.

* * *

Εἰς τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον κείμενον ἐτηρήσαμεν τὴν ὀρθογραφίαν τοῦ πρωτοτύπου σημειοῦντες κάτω τοῦ κειμένου τινὰς ὀρθο-

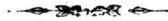
---

(1) Γεώργ. Φραντζ. ἐκδ. Βόν. σελ. 33.

γραφικὰς ἐπανορθώσεις τῶν λέξεων. Τὰς ἐλλειπούσας λέξεις συνεπληρώσαμεν, ἐγκλείοντες ἐν τῷ κειμένῳ τὰς παρ' ἡμῶν προτεινομένας συμπληρώσεις ἐντὸς τετραγωνικῶν ἀγκυλῶν [   ]. Τὰς δ' ἐν τῷ πρωτοτύπῳ συντομογραφίας ὀλοκλήρων λέξεων ἢ καταλήξεων ἀνεπτύξαμεν σημειοῦντες αὐτὰς ἐντὸς συνήθων καμπύλων ἀγκυλῶν (   ).

Ἐν Ἀθήναις Μάιος 1925

ΜΙΧΑΗΛ ΓΟΥΔΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΤΗΡΙΟΝ

ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΙΝΗΣ ΤΗΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗΝΗΣ

† Εἰ μὲν ἦν ὁ βίος ἀθάνατος καὶ πανθ' ὅσα περ ἄν-
(θρῶπ)οι χρώμενοι διατελοῦσι ζῶντες ἐν κόσμῳ, οὐδ' οὕτως
ὄν ἔδει τὸν ἐγνωκότα τὸ τῆς κοινωνίας καλ[ὸν] μόνῳ πρὸς
σώματος κόσμον καὶ λαιμῷ τῷ ἰδίῳ τὰ πάντα χαρίζεσθαι
πράγματα, τιθέμενον προὔργου τὴν ἡδονὴν (καὶ) περὶ πλεί-
σου ποιούμενον· ἀλλὰ πάν[τως] | [ἐχρῆν], οἶμαι, τὴν κοινω-
νίαν αἰδεσθέντα τῆς φύσε(ως), ὥς ἀπὸ πηγῆς τῶν ἑαυτῷ γε
προσόντων, τί μετοχετεύειν καὶ πρὸς τοὺς πένητας, ἵν' ἡ πε-
φραγμένον τὸ καλὸ[ν τὸ τῆς] | ἀγάπης ἐν κόσμῳ, καὶ μήδ'
ὀπωσοῦν τὸ τῆς κοινωνίας ὁρᾷτε διαφθειρόμενον χρῆμα.
ἐπεὶ δ' οὐδὲν τῶν ἐν ἀν(θρώπ)οις ἐς βέβαιον. οὐ πλοῦτος.
5 οὐκ εὐγενεί(ας) ὄ[νομα οὐδὲ δό]ξα, ἀλλ' ἄνω τὲ καὶ κάτω τὰ
πάντα σροβίλου δίκην περιχωρεῖ, καὶ πολλὰς ἐς τῶν πραγ-
μάτων τὰς μεταβολὰς θεωρῆσαι, ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ γιγνο-
[μένας, οὐκ οἶδα τί] παθόντες ἄν(θρῶπ)οι πάντες, οὐ τὰ σφῶν
αὐτῶν παρατίθενται πράγματα, ἔνθα τῶν σαλευόντων μηδὲν
δυνάμενον φαίνεται ταῦτα κινεῖν, καὶ κατὰ τὴν μεγάλην
[ῥῆσιν] ὅπου κλέπται οὐ διορύττουσιν οὐδὲ κλέπτουσι (καὶ)
σῆς καὶ βρωσίς οὐκ ἀφανίζει. προσῆκον μὲν οὖν ἐς πᾶσιν
ἀν(θρώπ)οις, ὥς γέ μοι φαίνεται, ἔξοχα δὲ τοῖς μεγάλα

ἐ]] λωμένοις τῷ βίῳ, ἑαυτοῖς ἑξέμπαντα τὰ προσόντα, τῷ τῶν πάντων ἀνατιθέναι θ(ε)ῶ διὰ τῶν πενήτι(ων), ὡς ἂν ἀσφαλῶς φυλάττειεν ταῦτα, καὶ κατὰ τὸν [καιρὸν] | ὁ δοὺς ἀπολήψεται τὸν προσήκοντα, κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν σὺν τόκῳ. τοῖς δὲ ταῖς τοῦ βίου κρατηθεῖσι παγίσι, δέον ἐς κατὰ τὸν ἀπόστο-
10 λον διατροφὰς καὶ σκεπάσματα κεκ[τη] | μένοις ἀρκεῖσθαι, καὶ τὰ πλείω τούτοις τυγχάνοντα, ὁμοίως τοῖς ἄνω ποιεῖν. ἐπεὶ περὶ τὸ τῆς χάριτος κήρυγμα, πρὸς πάντας ἴσως ἐξηγγελαί, (καὶ) πρὸς τὴν τε σ(ωτῆ)ρ[ος] | διδασκαλίαν, ἴσως πάντας παρακαλεῖ. πρῶτον τοίνυν μὲν ἀγαθὸν ἔμοιγε καὶ προσηκόντως νομίζεται τὸ τὸν ἄν(θρωπ)ον ἀπ' αὐτοῦ, τὸν πρὸς τοὺς πέ[νητας] | ἔλεον δρᾶν, μᾶλλ(ον) δὲ δι' αὐτῶν, ἀνατιθέναι τὰ ἑαυτοῦ τῷ Θ(ε)ῶ ἕως τὸν τοῦ ματαίου βίου δίαυλον διανύων ἐς· δεύτερον δὲ, τὸ, κατὰ τὸν καιρὸν δρᾶ[σαι πρὸ] | τοῦ τέλους τὴν εὐποιᾶν αὐτοῦ, τοὺς περὶ τὴν ἐνδεκάτην εἰσελθόντας μιμούμενος εἰς τὸν ἀμπελῶνα. τρίτον δ' αὖτις, τὸ προαιρεῖσθαι μὲν τὰ καλὰ, καὶ τ[οῦτο] | τίθεσθαι περὶ πλείστου, μήπω δὲ τοῦ πράγματος κύριον, δι' οὗ τὸν ἔλεον ἔργοις φθάσαντα δεῖξει γενέσθαι, διὰ συγγεν(ῶν) ἢ συνήθων ἐκείνου τὸ
15 προ[σῆκον] | βουλευτὸν καὶ μετὰ θάνατον πράττεται. ἔξω δὲ τούτων, ὃ καὶ τελευταῖον πάντων νομίζεται, τὸ μετὰ θάνατόν τινος οἰκονομῆσαι τινα τῶν ἐκείνου συνήθων | δικαίως τε καὶ νομίμ(ως) τῆς ἐκείνου χρήματα, διαμερισάμενον εἴτε τοὺς παῖδας (καὶ) τὴν ψυχὴν, καὶ τοὺς μὲν, οἰκονομία προνοήσασθαι χρηστῇ καὶ νομίμῳ, τῇ δὲ [δοῦ] | ναί τι τῶν ἐκείνου αὐτῇ διὰ τῶν πενήτων μᾶλλον δ' ὑπὲρ ἐκείνης τῷ Χ(ριστ)ῶ διὰ τούτων, ὡς καὶ νῦν ἐσιν ἐρ' ἡμᾶς. τοῦ γὰρ ἐμοῦ πεσόντος ἀδελφόπαιδος ἐν πολέμ[ῳ] | Παλαιολόγου τοῦ (κυροῦ) Ἀλεξίου κορίμασιν οἷς

Στ. 8. ἐλομένοις.—Στ. 9. φυλάττειεν. Στ. 11 ἀφ' αὐτοῦ.

Στ. 12. δρᾶ[σαι].—στ. 13 ἐνδεκάτην. Στ. 16 οἰκονομία... χρηστῇ...νομίμῳ.

ὁ Θ(εὸς) οἶδεν ἀρρήτοις ὁ τὰ πάντα προσηκόντως οἰκονομῶν
καὶ τὸν τῆς ζωῆς ὄρον συμφερόντως ἐκάστω [νέμων] αὐτῇ τῶν
ἐκείνου παίδων καὶ τῶν πραγμάτων καὶ αὐτῆς γε τῆς ἐκείνου
ψυχῆς ἀναγκαί(ως) ἐπίτροπος ἔσῃ. ἐπείπερ ἐν τοῖς υἱοῖς
20 μᾶλλ(ον) ἐκείνον ἐλογιζόμ[ην ὄντα] | μοι, ἀλλ' οὐκ ἂν τῷ μέρει
τῶν ἀδελφοπαίδων τελοῦντα μοι· τίς γάρ τ(ῶν) πάντων οὐκ οἶ-
δεν, ὅπως ὁ μὲν ἐμὸς ἀδελφός τε π(ατ)ήρ δ' ἐκείνου, τὸ κοινὸν
ἀπέδωκε [χρεῶν κομ.] δῆ νέος τὸν ἴδιον ἑάσας υἱὸν Παλαιο-
λόγον τὸν κῦριν Ἀλέξιον, ἄωρον ὄντα πάνυ τῇ ἡλικίᾳ, ὅπως
δ' αὐτὸν λαβοῦσα ἀνέθρεψά τε καὶ περιέ[πουσα ἦν] | καὶ τέλος
ὅσα περ ἐν τοῖς υἱοῖς ἀγαθοί τε καὶ γνήσιοι δρῶσι π(ατέρ)ες,
ταῦτα καὶ αὐτῇ πεποίηκα ἐν ἐκείνῳ. ἔνθεν τοι (καὶ) νῦν μετὰ
θάνατον τὸν ἐκείνου [τῶν] | [ἐκείνου] πάντων φροντίζουσα καὶ
τῆς ἐκείνου ψυχῆς, ἥς οὐδ' ὁ σύμπας κόσμος ἐστὶν ἄξιος (κατὰ)
τὴν θαυμαστὴν φωνὴν τοῦ ο(ωτῇ)ρ(ο)ς, ἀνατίθημι τί τ[ῆς] ||
ψυχῆς ἕνεκα τῆς ἐκείνου, τῇ πανυπεράγνῳ μ(ητ)ρὶ τοῦ Θ(εο)ῦ
μου· καὶ παρατίθημι πρὸς τὴν ταύτης σεβασμί(αν) μονήν, τὴν
25 ἐν τῷ Ἄθῳ διακειμένην καὶ ἐπικεκλη[μένην] | τοῦ Φιλοθέου,
τὸ περὶ τὸν κάμπον τῶν Σερῶν διακείμενον χωρί(ον) τὸν
ἅγιον Γεώργιον καὶ ἐπωνομαζόμενον τὸ Μπερτζίτζικον
μετὰ τῆς νομῆς (καὶ) περιοχῆς | πάσης αὐτοῦ σὺν τῇ ἐν αὐτῷ
οὔσῃ λίμνῃ καὶ τῷ ἐν αὐτῷ λόγκῳ. ὅπερ οὐκ ἔφθασε μὲν χω-
ρίον λαβεῖν ὁ περιπόθητός μοι ἀνεψιὸς (κῦρις) Ἀλέξιος ὁ
[Παλαιολόγος] | διὰ τὰς τῶν πραγμάτων συγχήσεις, ἦν δ' ὡς
ἀληθ(ῶς) ἐν τῶν ἐκείνῳ προσηκόντων κτημάτων, καθὼς δηλω-
θήσεται· τοῦ πάππου τοῦ κρ[α]ταιοῦ | ἡμῶν αὐθέντου (καὶ)
βασιλέως τοῦ αὐθέν(ου) μου τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς μου τοῦ μακαρί-
του ἐκείνου μέλλοντος μεθίσασθαι τῶν ἐνθάδε καὶ πρὸς

στ. 20. οὐ κἀν.—στ. 22 ἐνθεν τοι.—στ. 23 ἀνατίθημί τι.

στ. 24 Ἄθῳ.—στ. 25. Σερῶν . . . ἐπωνομαζόμενον.—στ. 27 συγχύσεις.

- Θ(εὸ)ν ἀποδημεῖν, ἐπαφίησιν ἐν δ[ιαθήκῃ] | τῷ ἐγγόνῳ μὲν
ἐκείνου ἐμῷ δὲ ἀνεψιῷ κυρῷ Ἀλεξίῳ τῷ Παλαιολόγῳ λεγά-
του χάριν, τὸ παρ(ὸν) χωρί(ον), τὸ ἐπωνομαζόμενον ὁ ἅγιος
30 Γεώργ(ιος) τὸ Μπερζίτζικον μετὰ τ[ῆς νομῆς] | καὶ περιοχῆς
αὐτοῦ· ὅπερ ἦν μὲν γονικὸν τοῦ αὐθέντι(ου)μου τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς
μου, ἡμῶν τοῦ γένους ἀνέκαθεν· ὡς μαρτυρήσουσι πάν-
τες οἱ τὸ πρᾶγμα καλῶς εἰδότες. ἐ[κύρωσε] | δὲ τοῦ-
τῳ καὶ χρυσόβουλον θεῖον τὲ καὶ σεπτόν. ὅθεν καὶ
πρὸς Θ(εὸ)ν ἀπαίρων ἐκεῖνος ἐπαφῆκε τοῦτο, ὡς ἡ ἔννο-
μος ἐκείνου διαθήκη διδάσκει, τῷ τε ἰ[δίῳ] | ἐγγόνῳ κυρῷ
Ἀλεξίῳ καὶ τῇ θεία καὶ σεβασμία μονῇ τοῦ Φιλοθέου· καὶ
τὴν μὲν τοῦ χωρίου δεσποτείαν, ἐπαφῆκε τῷ Παλαιολόγῳ,
τὴν δὲ σεβασμίαν μο[νὴν] | λαμβάνειν κατ' ἔτος ἀπὸ γε δὴ
τοῦ χωρίου τούτου ὑπέρπυρα δέκα, ψυχῆς ἕνεκεν τῇ· ἐκείνου·
λειτουργήσαντος δὲ τῷ χρεῶν καὶ τοῦ Παλαιολόγου (κυροῦ)
Ἀλεξίου, | ἅτε τῶν ἐκείνου καὶ πάλιν αὐτὴ γενομένη πραγμά-
των ἐπίτροπός τε καὶ οἰκονόμος καὶ τῶν παίδων ἐκείνου καὶ
35 τῆς ψυχῆς, ἀνατίθημι τὸ, ε[ἰρημένον χωρίον] | ἅπαν, μετὰ τῆς
νομῆς αὐτοῦ καὶ περιοχῆς, τῆς λίμνης ἰὲ καὶ τοῦ λόγγου, τὸν
ἅγιον Γεώργ(ιον) τὸ Μπερζίτζικον λέγω, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ
αὐθέντου μου τ[οῦ πατρός μου καὶ] | τοῦ ἀνεψιοῦ μου κυ-
ροῦ Ἀλεξίου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῶν παίδων ἐκείνου,
πρὸς τὸ μέρος τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς πανυπεράγνου (καὶ)
θεομ(ήτω)ρ(ος) [τῆς ἐπικεκλη] | μένης τοῦ Φιλοθέου. ὅθεν
καὶ ὀφείλουσιν οἱ ἐν τῇ ῥηθείᾳ μονῇ ἐνασκούμενοι μοναχοὶ
καθέξειν αὐτὸ δὴ τὸ χωρί(ον), χωρὶς λόγου τινὸς καὶ προ[φά-
σεως] | ὡς κύριοι τέλειοι· μὴ παρὰ τινος εὐρίσκοντες ἐμποδι-
σμόν τὸν τυχόντα. ἔχειν τὲ τοὺς μοναχοὺς ἐπ' ἀδεί(ας) ποιεῖν

- 40 ἐτ* αὐτὸ δὴ, ὅσαπερ οἱ ἱεροὶ καὶ θεῖοι καν[όνες] | τὰ τῷ
Θ(ε)ῷ ἀφιερωμένα παρακαλεύονται δοῦν, τοῖς οἰκονόμοις κτη-
μά(των) τῶν ἱερῶν· ὀφειλόντων τῶν ἐνασκουμένων ἐν τῇ ῥη-
θείᾳ σεβασμία μονῇ μοναχῶν ἀπάν[των] | ποιεῖσθαι δεήσεις
πρὸς τὸν Θ(εὸ)ν ὑπὲρ τε τῶν σφῶν κτητόρων, τῶν ἀ(γίων)
μοι ἐκεί(ων) αὐθέντων τὲ καὶ γονέων (καὶ) ὑπὲρ τοῦ περι-
ποθ(ήτου) μοι ἀνεψιοῦ κυροῦ Ἀλεξίου [τοῦ] | Παλαιολόγου ὡς
τῆς ἐκ δεξιῶν σάσεως τύχῳσι τοῦ π(α)ρ(ο)ς ἐν τῇ τῆς ἀνα-
στάσεως φρικτῇ τὲ καὶ θείᾳ ἡμέρᾳ. τούτου καὶ γὰρ χάριν
ἐγέ[νετο καὶ τὸ παρὸν] | ἡμέτερον ἀφιερωτήριον γράμμα (καὶ)
ἐλεδόθη πρὸς τὸ μέρος τῆς σεβασμί(ας) (καὶ) ἱερᾶς μονῆς τῆς
ὑπεράγνου (καὶ) θεομ(ήτο)ρ(ο)ς τῆς ἐν τῷ ἱερῷ Ἀθῶ δι[α-
κειμένης καὶ ἐπὶ] | κεκλημένης τοῦ Φιλοθέου (κατὰ) μῆνα
Δεκέβριον τῆς πεντεκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιο-
45 σοῦ ὀκτακοσιοσοῦ ὀγδοηκοσοῦ πέμ[πτου ἔτους] — ἐνώπιον
τῶν ὑπογραψάντων ἀρχόντων ἀξιοπίστων μαρτύρων † Θεο-
δωρα Παλαιολογίνα. ἡ Φιλανθρῶ[πηνή] |
† ὁ δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐθ(έντου)
(καὶ) βασιλέως Μιχα(ήλ) ὁ Ἀφρᾶς |
† ὁ δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) καὶ ἀγίου ἡμ(ῶν) αὐθ(έν-
του) (καὶ) βασιλ(έως) Θεόδωρος ὁ Καντακουζηνὸς |
† ὁ δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) (καὶ) ἀγίου ἡμῶν αὐθ(έν-
του) (καὶ) βασιλέως Κωνσταντῖνος ὁ . . . . . |
† ὁ δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) (καὶ) ἀγίου ἡμῶν αὐθ(έν-
του) (καὶ) βασιλ(έως) Δούκας ὁ . . . . . |
50 † ὁ δοῦλος τοῦ κρατ(αιοῦ) (καὶ) ἀγίου ἡμῶν αὐθ(έντου)
(καὶ) βασιλέως Ἀνδρόνικος Ταρχανειώτης
. . . . . [τὸ παρὸν ἀφιερῶ] | τήριον γράμμα προστάξει
τῆς θεί(ας) τοῦ βασιλ(έως) ἐκδόσας μαρτυρίας ἔνεκεν ὑπέ-
γραψα † . . . . .

στ. 44. Δεκέμβριον—στ. 45. Θεόδωρα Παλαιολογίνα ἡ . . . . .